N. K. JEMISINOVÁ

KAMENNÉ NEBE

HOST

Zlomená země: svazek třetí

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ FANTASY SÉRIE V HISTORII — VÍTĚZ CENY HUGO TŘIKRÁT V ŘADĚ

N. K.
JEMISINOVÁ
Kamenné nebe

N. K.
JEMISINOVÁ

KAMENNÉ NEBE

Brno
2020

Zlomená země: svazek třetí

The Stone Sky
Copyright © 2017 by N. K. Jemisin
Cover photo by Bjanka Kadic / Arcangel Images Limited
Cover design by Lauren Panepinto
Cover © 2017 Hachette Book Group, Inc.
Map © Tim Paul Illustrations
Translation © Roman Tilcer, 2020
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2020
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-0499-2 (PDF)
ISBN 978-80-275-0500-5 (ePub)
ISBN 978-80-275-0501-2 (MobiPocket)

Těm, co přežili: nadechněte se. To je ono.
Ještě jednou. Tak. Jste v pořádku. A i kdyby ne,
žijete. A to je vítězství.

prolog

já, když jsem to byl já

Čas se krátí, má milá. Skončíme začátkem světa, ano? Ano. Skončíme.

Ale je to zvláštní. Moje vzpomínky jsou jako hmyz zatuhlý v jantaru. Tyhle zamrzlé, dávno ztracené životy bývají zřídkakdy nedotčené. Obvykle se najde jen noha, pár šupin z křídel, kousek hrudi — celek se dá jedině domyslet z částí a všechno je přes klikaté špinavé praskliny špatně vidět. Když přimhouřím oči a zaostřím do minulosti, vidím obličeje a události, které by pro mě měly mít nějaký význam, a taky ho mají, ale… zároveň nemají. Sice jsem je zažil na vlastní kůži, ale přece jsem to nebyl já.

V těch vzpomínkách jsem byl někým jiným a zrovna tak Tišina byla jiná. Tehdy a teď. Ty a ty.

Tehdy. Tahle pevnina se tehdy skládala ze tří pevnin — i když se nacházely v podstatě na stejném místě jako to, co bylo později nazváno Tišinou. Opakovaná období posléze vytvořila na pólech víc ledu, způsobila pokles moří a zvětšení a ochlazení tvé takzvané Arktidy a Antarktidy. Ovšem tehdy —

— teď, když na to vzpomínám, připadá mi to jako teď, to jsem měl na mysli, když jsem říkal, že je to zvláštní —

Teď, v době před vznikem Tišiny, se dá slušně hospodařit daleko na severu i na jihu. To, co znáš jako Západní pobřeží, tvoří převážně mokřiny a deštné pralesy — zaniknou v příštím tisíciletí. Část Sevešířek ještě neexistuje, až v průběhu několika tisíc let ji vytvoří sopečné výlevy doprovázející únik plynů. A pevnina, na níž vyroste Palela, tvé domovské městečko? Taky neexistuje. Vzato kolem a kolem není změn zas tak moc. Není divu, jelikož z tektonického hlediska je to moje „teď" v podstatě stejné jako tvoje. Pamatuj si, že když se řekne, že „nastal konec světa", obvykle to není pravda. Planeta je naprosto v pořádku.

Jak tomuhle ztracenému světu, tomuhle „teď", říkáme, když ne Tišina?

Dovol, abych ti nejprve vyprávěl o jednom městě.

Podle tvých standardů je postavené špatně. Rozpíná se, jak by to žádnému novodobému spolu nikdy nedovolili, protože by pak musel mít příliš dlouhé hradby. A nejokrajovější výhonky tohoto města se větví podél řek a dalšími živoucími oblastmi, až z nich vyrostou nová města velmi podobně, jako když se rozrůstá plíseň a vysílá po substrátu bohaté žíly. Leží moc blízko u sebe, pomyslela by sis. Jejich území se příliš překrývají; tahle rozlezlá města a jejich hadovité výběžky jsou příliš propojené, nedokázaly by přežít jeden bez druhého, kdyby je od sebe něco odstřihlo.

Občas mají tahle malá města vlastní název, zvlášť pokud jsou dost velká, aby sama zplodila další malá města, ale to je vedlejší. Jejich propojenost vnímáš správně: mají stejnou infrastrukturu, stejnou kulturu, zažívají stejný hlad a obavy. Podobají se jako vejce vejci. V podstatě dohromady tvoří jedno město. A to se v tomhle světě, v tomhle „teď", jmenuje Syl Anagist.

Dovedeš si opravdu představit, co dokáže národ, ty, dítě Tišiny? Celé Staré sanzedské císařství je proti tomu nic, i potom, co se konečně posešívá z útržků stovky takzvaných civilizací, které vzniknou a zaniknou mezi „teď“ a „tehdy“. Je to jen sbírka paranoidních městských států a komun, jež se dohodnou, že se spolu v zájmu přežití občas o něco podělí. Ach, kvůli obdobím svět upadne v tak ubohé snění!

Tady a teď jsou sny bez hranic. Obyvatelé Syl Anagistu ovládají hmotu, rozumějí jejím silám a složení; přetvářejí sám život k obrazu svému; probádali taje nebes natolik, že už je obloha nebaví a opět upírají pozornost k zemi pod nohama. A Syl Anagist žije, ach, jak jen žije, v rušných ulicích, v neustálém obchodu a v budovách, které by se tvá mysl za budovy zdráhala označit. Mají stěny ze vzorované buničiny a přes listí, mech, trávu a trsy ovoce a zeleniny skoro nejsou vidět. Místy na střechách vlají prapory, ale ve skutečnosti jsou to obrovské rozvinuté houbovité květiny. V ulicích se to hemží věcmi, v nichž bys možná nepoznala dopravní prostředky, zjevně se však pohybují a něco převážejí. Některé se šinou po nohách jako olbřímí členovci. Některé jsou sotva co víc než otevřené plošiny klouzající po polštáři rezonančního potenciálu — á, tomu bys nerozuměla. Představ si prostě, že plují pár centimetrů nad zemí. Netáhnou je zvířata. Nepohání je pára ani žádné chemické palivo. Kdyby pod ně něco vlezlo, třeba domácí mazlíček nebo dítě, přestalo by to na chvíli existovat a pak by se to bez přerušení rychlosti a vědomí vynořilo na druhé straně. Nikdo v tom nevidí smrt.

Jednu věc bys poznala, trčí ze středu města. Je to nejvyšší a nejjasnější věc na kilometry daleko a každá dráha a cesta je s ní tak či onak spojená. Je to tvůj starý přítel ametystový obelisk. Nelétá, zatím ještě ne. Sedí ve své zásuvce, a ne zcela klidně.

Tu a tam zatepá způsobem, který by ti byl povědomý z Allije. Tep je to ale zdravější — ametyst není poškozený, umírající granát. Ovšem i tak ti z té podobnosti přeběhne mráz po zádech a není to nezdravá reakce.

Obelisky sedí uprostřed každého dostatečně velkého uzlu Syl Anagistu na všech třech pevninách. Pokrývají tvář světa jako dvě stě padesát šest pavouků ve dvou stech padesáti šesti pavučinách, živí města a na oplátku jsou taky živeny.

Jestli chceš, můžeš je brát jako pavučiny života. Víš, v Syl Anagistu je život posvátný.

Teď si představ, že základnu ametystu obklopuje šestiúhelníkový soubor budov. Ať už si je představíš jakkoli, nebude to odpovídat skutečnosti. Představ si prostě něco pěkného, to bude stačit. Zaměř se na stavbu u jihozápadního okraje obelisku — na tu, co stojí na svažitém pahorku. V jejích křišťálových oknech nejsou mříže, ale představ si, že jejich čirou hmotu překrývá o něco tmavší krajkoví. Nematocyty, oblíbený prostředek k zabezpečení před nežádoucím kontaktem — nematocyty ovšem coby ochrana před vetřelci pokrývají jen vnější stranu oken. Žahají, ale nezabíjejí. (V Syl Anagistu je život posvátný.) Uvnitř nehlídají žádné stráže. Stráže beztak nejsou účinné. Opora není první zařízení, které pochopilo odvěkou pravdu: stráže nejsou potřeba, když dokážete lidi přesvědčit, aby na svém věznění spolupracovali.

V tomto krásném žaláři se nachází kobka.

Nevypadá tak, já vím. Stojí v ní nádherně tvarovaný kus nábytku, který bys asi označila za pohovku, byť nemá opěrku a skládá se z několika k sobě umístěných částí. Zbytek vybavení je běžný a pro tebe rozeznatelný — všechny společnosti potřebují stoly a židle. Okno nabízí výhled na zahradu na střeše sousední budovy. V tuto denní dobu ji zalévá sluneční svit pro-

nikající zešikma velkým krystalem a květiny na zahradě byly vyšlechtěny s ohledem na tento efekt. Chodníčky a záhony se barví fialovým světlem a květiny zřejmě v reakci na tuto barvu slabě září. Část drobných bílých květinových světélek občas zamžiká a díky tomu celé záhony jiskří jako noční nebe.

Na blikající květiny hledí z okna chlapec.

Vlastně je to mladý muž. Uměle vyzrálý, jakoby bez věku. Není podsaditý, spíš pomenší. Tvář má širokou, s výraznými lícemi, ústa malá. Všechno na něm je bílé: bezbarvá pokožka, bezbarvé vlasy, ledobílé oči, ladně nařasené oblečení. Všechno v místnosti je bílé: nábytek, koberce, podlaha pod koberci. Zdi tvoří vybělená buničina a nic na nich neroste. Jen v okně je vidět barva. V tomhle sterilním prostoru, ve fialovém světle odraženém zvenčí, očividně žije pouze chlapec.

Ano, jsem to já. Už si nepamatuju, jak se vlastně jmenoval, ale vzpomínám si, že to jméno mělo spoustu rezavejch písmen. Říkejme mu tedy Houwha — to se ve tvé řeči vyslovuje stejně, jen je to vystlané všelijakými němými hláskami a skrytými významy. Je to dostatečně podobné a náležitě to symbolizuje…

Ach. Zlobím se víc, než bych měl. Zajímavé. Přejděme tedy k něčemu méně zatíženému. Vraťme se k teď, které teprve bude, a velmi odlišnému tady.

„Teď“ je v Tišině, v níž stále ještě doznívá chvění způsobené Rozerváním. „Tady“ vlastně není na povrchu světadílu, ale v jeskyni těsně nad hlavním magmatickým krbem jedné obrovské prastaré štítové sopky. V srdci té sopky, jestli máš smysl pro metafory; jestli ne, je to hluboká, temná, jen stěží stálá dutina v hornině, která za ty tisíce let od chvíle, kdy ji Otec Země vykrkl, moc nevychladla. V téhle jeskyni stojím a částečně splývám s jedním kamenným hrbolem, abych snáz zachytil

drobné záchvěvy nebo významné deformace, jež by věstily její zhroucení. Nemusím to dělat. Je jen málo nezastavitelnějších procesů než ten, který jsem tu spustil. Pořád ale chápu, jaké to je, být sám, když je člověk zmatený, má strach a netuší, co bude dál.

Nejsi sama. Nikdy nebudeš, pokud se pro to sama nerozhodneš. Já vím, na čem záleží tady na konci světa.

Ach, má milá. Apokalypsa je relativní, že? Když popraská země, je to pohroma pro život, jenž na ní závisí, ale pro Otce Země to nic moc neznamená. Když zemře muž, mělo by to zdrtit dívku, která ho kdysi nazývala otcem, ale nic to s ní nedělá, jelikož ji tolikrát označili za zrůdu, až tu nálepku přijala. Když se vzbouří otrok, moc to neznamená pro člověka, jenž o tom později čte. Pouhá slova na pouhopouhém papíře ohlazeném třením dějin. („Tak jste byli otroci, no a co?" šeptají si. Jako by o nic nešlo.) Ale jak pro lidi, kteří zažili vzpouru otroků, tak pro ty, co brali svou nadřazenost jako samozřejmost, dokud si pro ně v noci nepřišli, i pro ty, kteří by radši nechali svět shořet, než aby jen o chvilku déle zůstali na „svém místě"…

To není metafora, Essun. Ani nadsázka. Viděl jsem svět hořet. Nevykládej mi o nevinných divácích, o nezaslouženém utrpení, o bezcitné pomstě. Když někdo postaví spol na zlomu a pak dojde k jeho nevyhnutelnému zhroucení a lidi to zavalí, obviníš z toho zdi? Ne — obviníš toho pitomce, co si myslel, že může navěky vzdorovat přírodním zákonům. No, a některé světy stojí na zlomových liniích bolesti a pohromadě je drží noční můry. Nenaříkej, když se zhroutí. Rozčiluj se, že je někdo vybudoval tak, že byly od začátku odsouzené k zániku.

Teď ti povím o tom, jak skončil tamten svět, Syl Anagist. Povím ti o tom, jak skončil, nebo aspoň jak skončila tak velká jeho část, že musel začít zase úplně od začátku.

Povím ti o tom, jak jsem otevřel bránu a jakoby nic odvrhl Lunu.

A dopodrobna ti vylíčím, jak jsem potom, když se snášela tichá smrt, šeptal:

„Teď.

Teď!“

A Země šeptem odpověděl:

Shořte.

1

ty, v bdění a snění

Nuže, shrňme si to.

Jsi Essun, jediná orogéna na celém širém světě, která otevřela bránu z obelisků a pořád ještě žije. Nikdo by neřekl, že tě čeká tak velká budoucnost. Kdysi jsi patřila Opoře, ale nebylas taková zářivá hvězda jako Alabastr. Byla jsi divoká orogéna, našli tě v divočině, vymykala ses jen tím, žes oplývala většími vrozenými schopnostmi než průměrný rogr, co přijde na svět zcela náhodou. Ze začátku to s tebou vypadalo slibně, ale záhy jsi zprůměrněla — bez nějakého jasného důvodu. Prostě jsi v sobě neměla to nutkání se zlepšovat a touhu vynikat, tak aspoň za zavřenými dveřmi bědovali nadřízení. Podřídila ses oporskému systému příliš rychle. Omezoval tě.

To je dobře, protože jinak by ti nikdy tak nepopustili uzdu a neposlali tě na tu misi s Alabastrem. Z toho měli rezavě nahnáno. Kdežto z tebe… Mysleli si, že jsi jedna z těch bezpečných, náležitě zlomených a vycvičených k poslušnosti, že nehrozí, abys omylem srovnala město se zemí. To se přepočítali. Kolik měst už jsi zničila? Jedno napůl schválně. Ty tři ostatní, to byla nehoda, ale záleží na tom? Mrtvým ne.

Občas se ti zdá, že se to nestane. Že v Alliji nezašátráš po granátovém obelisku a radši se díváš, jak si šťastné hnědé děti

hrají ve vlnách na černé písečné pláži, a krvácíš z rány po strážcově černém noži. Že tě Antimon neodnese na Meov — místo toho se vrátíš do Opory a porodíš Korunda tam. Sice by ti ho po porodu vzali a nikdy bys nebyla s Innonem, ale oba by teď nejspíš ještě žili. (No… jestli se dá říct „žili", kdyby Korua poslali do uzlu.) Potom bys ale vůbec nežila v Tirimu, nepřivedla bys na svět Ukeho a on by nezemřel pod otcovými pěstmi, nevychovala bys Nassun a otec by ji neunesl, nerozdrtila bys někdejší sousedy potom, co se tě pokusili zabít. Zachránila bys tolik životů, stačilo jen zůstat v kleci. Nechat se zabít.

A tady a teď, dávno po osvobození z pevných a stahujících okovů Opory, se z tebe stal mocný člověk. Zachránilas kastrimské společenství za cenu samotné Kastrimy — malá cena ve srovnání s cenou krve, kterou by prolilo cizí vojsko, kdyby se mu podařilo zvítězit. Porazilas je díky tomu, žes uvolnila soustředěnou sílu tajuplného zařízení staršího než (tvé) písemně zaznamenané dějiny — a protože jsi, jaká jsi, když ses tu sílu učila ovládat, zabilas přitom Alabastra Desetiprstenáře. Neudělalas to schválně. Spíš ti vrtá hlavou, jestli si to on sám nepřál. Ať už tak či onak, je po smrti a tento sled událostí vedl k tomu, že se z tebe stal nejmocnější orogén na planetě.

Ruku v ruce s tím jde skutečnost, že tvé postavení nejmocnějšího bude mít omezené trvání, jelikož se s tebou děje totéž, co s Alabastrem: měníš se v kámen. Zatím jen pravá paže. Mohlo to být horší. A taky bude, až zase otevřeš bránu nebo jen trochu víc využiješ tu zvláštní stříbřitou ne-orogenii, které Alabastr říkal magie. Nemůžeš si ovšem vybírat, máš totiž dva úkoly. Jeden splnit musíš a druhý splnit chceš. Ten první jsi dostala od Alabastra a od tajemstvím opředené frakce kamenožravců, jež se v tichosti snaží ukončit odvěkou válku mezi životem a Otcem Zeměm. Říkáš si, že bude z těch dvou asi snazší.

Stačí prostě chytit Lunu. Zavřít Jumeneskou trhlinu. Zkrátit předpokládanou délku současného období z několika tisíců či milionů let na něco, co se dá zvládnout — co má lidstvo šanci přežít. Ukončit pátá roční období jednou provždy.

A ten druhý? Najít Nassun, svou dceru. Získat ji zpátky od člověka, který ti zavraždil syna a během apokalypsy odvlekl dceru přes půl světa.

Když už jsme u toho: mám pro tebe dvě zprávy, jednu dobrou a jednu špatnou. Ale k Džidžovi se dostaneme už za okamžik.

Ve skutečnosti nejsi v kómatu. Jsi klíčovou součástí složité soustavy, kterou právě spustil mohutný proud špatně ovládané síly a jež se nouzově vypnula bez dostatečného prostoru k vychladnutí, což vedlo k ezoterickochemickému odporu při změně skupenství a mutagenní zpětné vazbě. Potřebuješ čas… na restart.

To znamená, že nejsi v bezvědomí. Spíš se u tebe střídá polobdění s polospánkem, jestli mi rozumíš. Do jisté míry si uvědomuješ, co se děje. Vnímáš houpavý pohyb, občasné cuknutí. Někdo tě krmí a dává ti pít. Naštěstí jsi dostatečně při sobě a jídlo rozžvýkáš a polkneš, protože konec světa na popelem zapadané cestě není zrovna nejvhodnější pro někoho, kdo potřebuje krmit hadičkou. Někdo tě převléká a cosi ti obepíná boky — plenka. Ani na tu teď není nejvhodnější doba, ale někdo je ochotný se o tebe starat a tobě to nevadí. Skoro si to ani neuvědomuješ. Předtím než tě nasytí, necítíš hlad ani žízeň; vyměšování ti nepřináší zvláštní úlevu. Život běží dál. Nepotřebuje běžet s nadšením.

Posléze se bdění i spánek prohloubí. Potom jednou otevřeš oči a uvidíš nad sebou zataženou oblohu. Houpe se tam a zpátky. Občas ji zakrývají kostlivé větve. Přes mraky rozeznáš slabý

stín obelisku: tušíš, že to bude spinel. Vrátil se k obvyklému tvaru a obrovským rozměrům, ach, a teď, po Alabastrově smrti, se tě drží jako osamělé štěňátko.

Sledování oblohy tě po nějaké době začne nudit, a tak otočíš hlavu a zkusíš o své situaci zjistit něco víc. Pohybují se kolem tebe postavy, vypadají jako ze sna a jsou zabalené do šedobílého… ne, ne, oblečení mají normální, jenom ho pokrývá bledý popel. A jsou pořádně navlečené, protože je zima — nemrzne, ale moc nechybí. Období trvá už skoro dva roky — dva roky beze slunce. U rovníku vypouští Trhlina dost tepla, ani zdaleka však nevynahradí obří ohnivou kouli, která chybí na nebi. Bez Trhliny by ovšem mohlo být ještě hůř — místo aby skoro mrzlo, mohlo mrznout, až by praštělo. Drobné radosti.

Buď jak buď, jedna zapopelená postava si zřejmě všimne, že jsi vzhůru, nebo ucítí přesun tvého těžiště. Obrátí se k tobě hlava zakrytá maskou a brýlemi, podívá se na tebe a pak se zase otočí dopředu. Dva lidé před tebou k sobě zamumlají cosi, čemu nerozumíš. Nemluví cizí řečí. Jenom jsi ještě napůl mimo a slova částečně pohlcuje padající popel.

Někdo promluví i za tebou. Vylekaně se ohlédneš a uvidíš další hlavu v masce s brýlemi. Co je to za lidi? (Nenapadne tě se bát. Tyhle tělesné záležitosti teď podobně jako hlad vnímáš jaksi vzdáleně.) Potom něco zapadne na své místo a všechno ti dojde. Ležíš na nosítkách, jsou to jen dvě tyče a sešitá kůže, a nesou tě čtyři lidé. Jeden něco křikne a odkudsi se ozve odpověď. Spousta odpovědí. Od spousty lidí.

Odněkud zdálky se ozve ještě další volání a tví nosiči se zastaví. Vymění si pohled a pak tě spustí na zem s lehkostí a sehraností, jakou mohli získat jedině častým opakováním toho pohybu. Ucítíš, jak nosítka klesnou skrze měkkou, prašnou vrstvu popela až k tlustější vrstvě, pod níž se snad skrývá silnice.

Potom nosiči poodejdou, otevřou vak a usadí se k obřadu, který ti připomíná měsíce strávené na cestách. Přestávka.

Tenhle rituál znáš. Měla bys vstát. Něco pojíst. Podívat se, jestli nemáš v botách díry nebo kamení a na nohou nějaké přehlédnuté boláky, ujistit se, že ti maska — počkat, máš vůbec masku? Když ji mají všichni ostatní… Mělas ji v pohotovaku, ne? Kde máš pohotovak?

Z šera a padajícího popela k tobě někdo dojde. Vysoká postava, široká jako náhorní plošina. Kvůli oblečení a masce netušíš, kdo to je, potom však očima zabloudíš k povědomým kučerám její popílkové kštice. Klekne si kousek od tvé hlavy. „Hm. Takže žiješ. To jsem tu sázku s Tonkí asi prohrála."

„Hdžarko," vypravíš ze sebe. Chraptíš ještě hůř než ona.

Z toho, jak se jí napne maska, usoudíš, že se usmívá. Připadá ti to divné, když tomu chybí obvyklý hrozivý podtón jejích došpičata opilovaných zubů. „A mozek máš nejspíš v pořádku, takže vyhraju aspoň nad Ykkou." Rozhlédne se a zahuláká: „Lerno!"

Zkusíš zvednout ruku a chytit ji za nohavici. Připadá ti, jako by ses snažila pohnout horou. Ovšem horami bys umět hýbat měla, a tak se soustředíš a napůl tu ruku zvedneš — a vtom zapomeneš, proč jsi vlastně chtěla upoutat pozornost. Hdžarka se naštěstí otočí a všimne si, co děláš. Ruka se ti námahou třese. Hdžarka se na chvíli zamyslí, povzdechne si a chytí tě za ni, pak se ale odvrátí, jako by jí to bylo trapné.

„Co…?" podaří se ti ze sebe dostat.

„Tak to, do rzi, netuším. Takhle brzo jsme další přestávku nepotřebovali."

Chtěla ses zeptat na něco jiného, ale dořící to by tě stálo příliš mnoho sil. A tak jen ležíš a za ruku tě drží žena, která by zjevně radši dělala cokoli jiného, ale uráčila se ti projevit soucit,

protože si myslí, že to potřebuješ. Nepotřebuješ, nicméně její snahu oceňuješ.

Ze zvířeného popela se vynoří další dvě postavy a obě poznáš podle tvaru. Jedna je mužská a štíhlá, druhá ženská a kyprá. Ta hubenější vystřídá Hdžarku u tvé hlavy, skloní se k tobě a stáhne ti brýle. Doteď jsi ani nevěděla, že je máš. „Podej mi kámen." Je to Lerna a ta věta nedává smysl.

„Cože?"

Lerna si tě nevšímá. Ta druhá postava, Tonkí, dloubne loktem do Hdžarky a ta si povzdechne, začne se probírat vakem a posléze vyloví cosi malého. Podá to Lernovi.

Ten ti přiloží dlaň ke tváři a druhou rukou zvedne tu věc. A ona se rozsvítí bílým světlem dobře známého tónu. Dojde ti, že je to kousek krystalu z Dolní Kastrimy — rozsvítil se, protože přišel do styku s orogénem, když se tě teď Lerna dotýká. To je nápad. Lerna se k tobě sehne a v tom světle se ti pozorně zadívá do očí. „Zorničky se normálně zmenšují," zamumlá si sám pro sebe. Jeho dlaň se pohne. „Bez horečky."

„Připadám si těžká," zachraptíš.

„Žiješ," opáčí Lerna, jako by to byla zcela rozumná odpověď. Dnes jaksi nikomu nerozumíš. „Motorika pomalá. Kognice…?"

Nakloní se k tobě Tonkí. „O čem se ti zdálo?"

To ti zní zhruba stejně smysluplně jako „podej mi kámen", ale protože jsi příliš mimo a nedojde ti, že bys to neměla dělat, pokusíš se odpovědět. „Viděla jsem město." Na řasách ti přistane vločka popela, a tak sebou cukneš. Lerna ti zase nasadí brýle. „Žilo. Byl nad ním obelisk." Nad ním? „Možná spíš v něm. Asi."

Tonkí pokývá hlavou. „Obelisky se málokdy zdržují přímo nad lidským osídlením. Měla jsem na Sedmé univerzitě

jednoho kamaráda, co k tomu vypracoval několik teorií. Chceš je slyšet?“

Konečně ti dojde, že děláš hloupost: Tonkí se rozjíždí. Ze všech sil se na ni zaškaredíš. „Ne.“

Tonkí se podívá na Lernu. „Její rozumové schopnosti zřejmě zůstaly beze změny. Možná se zdá trochu pomalejší, ale to není nic nového.“

„Ano, díky za potvrzení.“ Lerna dokončí prohlídku a sedne si na paty. „Nechceš se zkusit projít, Essun?“

„Nejsi trochu hrr?“ zeptá se Tonkí. I přes brýle je vidět, že se mračí. „Po tom kómatu a vůbec?“

„Víš stejně dobře jako já, že Ykka jí moc času na zotavenou nedopřeje. Možná jí to i prospěje.“

Tonkí si povzdechne, potom mu ale pomůže. Lerna pod tebe zasune ruku a zvednou tě do sedu. I to tě neskutečně zmáhá. Zamotá se ti z toho hlava, po chvíli to však přejde. Něco je špatně. Možná je to tím, kolik jsi toho prožila, ale zřejmě se ti trvale zkřivila záda, pravé rameno máš níž než levé a paže tě stahuje k zemi, jako by

jako by byla

Aha. Áha.

Vzpomeneš si, co se stalo, a přestaneš si všímat lidí kolem sebe. Ti sledují, jak se snažíš narovnat, nakolik ti to jen rameno dovolí, zvednout pravou paži a prohlédnout si ji. Je těžká. Rameno bolí, většina kloubu je sice v pořádku, ale ta tíha mu dává zabrat. Část šlach se proměnila, i když jsou pořád upnuté k živé kosti. V místě, kde by mělo být hladké kulovité spojení, tě dřou jakási zrníčka. Nebolí to tak, jak sis myslela při pohledu na stejně postiženého Alabastra. No, aspoň něco.

Někdo ti odpáral rukáv košile a kabátu, paže je obnažená a teď už vidíš, že se změnila skoro k nepoznání. Je to tvá paže,

to víš jistě. Pořád ji máš připojenou k tělu, a navíc má patřičný tvar. No… už není tak ladná a štíhlá jako zamlada. Před časem jsi přibrala a z měkce vyhlížejícího předloktí a povislé kůže pod nadloktím je to pořád znát. Biceps je vyrýsovanější, než býval — dva roky boje o přežití. Loket máš mírně ohnutý, ruku zaťatou v pěst. Při obzvlášť náročných zápasech s orogenií jsi odjakživa zatínala pěsti.

Zmizelo ovšem mateřské znaménko, které ti kdysi sedělo uprostřed předloktí jako černý terčík. Nemůžeš paži otočit a prohlédnout si loket, a tak ho ohmatáš. Nenajdeš zbytnělou jizvu po jednom dávném pádu, a to by měla být mírně vystouplá. Tyto drobné prvky zanikly v hrubé a husté textuře připomínající neleštěný pískovec. Snad v sebezničujícím pudu po ní přejedeš druhou rukou, ale nedrolí se — je pevnější, než se zdá. Barva je jednolitá, celá paže má našedlý odstín, který se vůbec nepodobá tónu tvé pleti.

„Takhle vypadá od chvíle, kdy tě Hoa přinesl." To řekne Lerna poté, co si ruku důkladně prohlédneš. Mluví neutrálním tónem. „Říkal, že potřebuje tvůj souhlas, aby, no…"

Přestaneš se snažit sedřít ze sebe kamennou kůži. Možná je to šok, možná tě o šok připravil strach, možná ve skutečnosti necítíš vůbec nic.

„Tak mi řekni…" obrátíš se k Lernovi. Námaha ze sezení a pohled na tvou ruku tě trochu probraly. „Co mám podle tvého, ehm, odborného názoru dělat."

„Asi bys měla nechat Hou, ať ji sežere, nebo někoho z nás, aby ti ji urazil palicí."

Ušklíbneš se. „Palicí? To už trochu přeháníš, nemyslíš?"

„Myslím, že nic menšího by na ní nezanechalo ani škrábanec. Nezapomeň, že jsem měl dost času zkoumat Alabastra, když se to dělo jemu."

Zničehonic se ti vybaví, jak jsi Alabastrovi musela připomínat, ať se nají, protože už nevnímal hlad. Není to myšlenka k věci, prostě se ti jen vynoří z paměti. „To ti dovolil?"

„Nedal jsem mu na vybranou. Potřeboval jsem zjistit, jestli to není nakažlivé, když jsem viděl, jak se mu to šíří po těle. Jednou jsem odebral vzorek a Alabastr vtipkoval, že ho Antimon — ta kamenožravkyně — bude chtít zpátky."

Nebyl to vtip. Alabastr vždycky s úsměvem sděloval ty nejsyrovější pravdy. „A vrátils ho?"

„To si piš." Lerna si přejede rukou po vlasech a shrne z nich hromádku popela. „Poslyš, na noc ji vždycky musíme zabalit, aby ti neochlazovala zbytek těla. Napíná ti kůži, na rameni se ti z toho udělaly strie. Přetěžuje šlachy a mám podezření, že ti deformuje kosti — kloub na takovou zátěž není stavěný." Zaváhá. „Jestli chceš, můžeme ti ji nejprve odejmout a teprve potom ji dát Hoovi. Nevidím jediný důvod, proč bys to měla… dělat po jeho."

Hlavou ti bleskne, že Hoa je teď nejspíš někde pod vašima nohama a poslouchá. Lernovi se to ale říká jaksi těžko. Proč? Zkus si tipnout. „Mně nevadí, když ji Hoa sežere." Neříkáš to čistě kvůli Hoovi. Myslíš to vážně. „Proč ne, když mu to nějak prospěje a zároveň mi tím pomůže?"

Lernovou tváří se cosi mihne. Spadne mu cituprostá maska a rázem je zřejmé, jak se mu to příčí, ta představa, že ti Hoa po kouscích uhryzává paži přímo z těla. No, když se to podá takhle, nemůže to vyznít jinak než odpudivě. Lerna to ale vnímá příliš atavisticky. A předpokládá, že je za tím zištnost. Tys strávila dlouhé hodiny mezi buňkami a částicemi Alabastrova měnícího se těla a víš naprosto přesně, co se ti s rukou děje. Když se na ni díváš, skoro vidíš, jak stříbřitá vlákna magie přeskupují nekonečně drobné částečky a energie tvé hmoty, jak

přesouvají tenhle kousek támhle, aby stál v řadě s jiným, jak všechny pečlivě zarovnávají do mřížky a ta je svazuje. Ať je za tím procesem cokoli, je zkrátka příliš přesný a příliš zásadní, než aby se jednalo o dílo náhody — a aby byl Hoův zákrok skutečně tak ohavný, jak si Lerna zjevně myslí. Jenže nevíš, jak mu to vysvětlit, a i kdybys věděla, stejně bys neměla sílu se o to pokusit.

„Pomozte mi vstát," řekneš.

Tonkí tě opatrně uchopí za kamennou paži a přidržuje ji, aby se nehýbala, neplandala a nepáčila ti rameno. A potom se tak dlouho mračí na Lernu, až k tobě konečně taky dojde a opět tě podepře. Společně tě zvednou, ale jde to ztuha. Ke konci funíš a podlamují se ti kolena. Krev ve tvém těle nehoří obvyklým zápalem pro věc a chvíli se motáš, jdou na tebe závratě a točí se ti hlava. Lerna hned řekne: „Tak jo, a teď zase zpátky." Než se naděješ, už zase sedíš, tentokrát celá zadýchaná, a paže ti nešikovně přizvedává rameno, dokud ji Tonkí nesrovná. Ta věc je vážně těžká.

(Tvá ruka. Ne „ta věc". Je to tvá pravá ruka. Přišlas o pravou ruku. Uvědomuješ si to a brzo to opláčeš, ale zatím je snazší brát ji jako věc, která není tvou součástí. Jako obzvlášť neohrabanou protézu. Jako nezhoubný nádor, který je třeba odstranit. To všechno je pravda. A zároveň je to tvá rezavá ruka.)

Sedíš, lapáš po dechu a silou vůle se snažíš docílit toho, aby se s tebou přestalo všechno točit, když vtom uslyšíš, že se blíží někdo další. Zvýšeným hlasem na všechny volá, ať se sbalí, že přestávka skončila a musejí před setměním ujít ještě osm kilometrů. Ykka. Jakmile dojde dostatečně blízko, zvedneš k ní zrak a v tu chvíli si uvědomíš, žes ji začala považovat za přítelkyni. Uvědomíš si to proto, že je příjemné slyšet zase její hlas a vidět, s jakým odhodláním rázuje vířícím popelem. Když jsi

ji viděla posledně, byla ve velkém ohrožení, chtěli ji zavraždit kamenožravci, kteří napadli Dolní Kastrimu. To bylo jedním z důvodů, proč ses jim postavila na odpor a polapila útočníky v krystalech dole v geodě — chtělas, aby Ykka přežila, s ní i ostatní kastrimští orogénové, a tím pádem všichni Kastrimané, co na nich byli závislí.

A tak se usměješ. Je to slabý úsměv. Celá jsi slabá. Proto tě opravdu zabolí, když se k tobě Ykka otočí a semkne rty v nezaměnitelném výraze znechucení.

Spodní půlku obličeje má odhalenou. Za provizorní ochranou zraku — obyčejnými brýlemi omotanými hadry, aby za ně nepadal popel — a pod šedočerným líčením, kterého se nevzdává ani přesto, že nastal konec světa, téměř nerozeznáváš oči. „A doprdele," prohodí k Hdžarce. „Ty mi s tím nedáš pokoj, co?"

Hdžarka pokrčí rameny. „Dokud nedostanu svou výhru."

Jenom na Ykku hledíš a tvůj mírný, zkusmý úsměv bere za své.

„Nejspíš bude zase jako rybička," řekne Lerna. Pronese to neutrálním tónem, tak, že z toho ihned vycítíš opatrnost. Jako by šel po lávovém tunelu. „Ještě ale pár dní potrvá, než bude moct jít po svých."

Ykka si povzdechne, dá si ruku v bok a velmi zjevně uvažuje nad vhodnou odpovědí. Nakonec se taky rozhodne pro neutrální tón. „Dobře. Nechám dál střídat nosiče. Ale rozchoď ji co nejdřív. V tomhle spolu nese svou váhu každý sám, a kdo ne, ten má smůlu." S tím se obrátí a odejde.

„Jo, no," utrousí Tonkí, jakmile se Ykka vzdálí z doslechu. „Trochu ji sere, žes zničila geodu."

Škubneš sebou. „Zničila…" Aha, ale… Uvěznilas všechny ty kamenožravce v krystalech. Chtělas všechny zachránit, jen-

že Kastrima byla stroj — velmi starý, velmi choulostivý stroj, jemuž jsi nerozuměla. A teď jste na povrchu a plahočíte se popelem… „A do rezavýho Země, já ji opravdu zničila."

„Co, tos nevěděla?" Hdžarka se uchechtne. Zní to drobet zahořkle. „To sis, do rzi, vážně myslela, že se v tomhle mrazu všichni trmácíme popelem jen tak z hecu?" O pár kroků poodejde a zavrtí hlavou. Ykka není jediná, koho to štve.

„Ne…" Hodláš říct: *Nechtěla jsem,* ale zarazíš se. Nikdy totiž nechceš a nakonec je to vždycky jedno.

Lerna si při pohledu na tvůj výraz mírně povzdechne. „Spol zničili ti z Rennanisu, Essun. Ne ty." Pomáhá ti zpátky do lehu, ale nedívá se ti přitom do očí. „Přišli jsme o něj ve chvíli, kdy jsme pro svou záchranu zamořili Horní Kastrimu vařbrouky. Ti by jen tak neodešli a nenechali by nám v okolí nic k snědku. Kdybychom tam zůstali, o geodu bychom přišli tak jako tak."

To je pravda a je to naprosto racionální. Yččina reakce ovšem dokazuje, že na některé věci je rozum krátký. Nemůžeš lidem tak náhlým a dramatickým způsobem sebrat domov a pocit bezpečí a pak čekat, že se hned nenaštvou a nejdřív se zamyslí nad tím, kdo za to vlastně může.

„Však oni to rozdýchají." Zamrkáš a zjistíš, že už se na tebe Lerna dívá. Jeho pohled je jasný a výraz tváře upřímný. „Když jsem to zvládl já, zvládnou to taky. Jenom to bude chvíli trvat."

Ani jsi nepostřehla, že už by rozdýchal Tirimo.

Lerna si nevšímá, jak na něj hledíš, a mávne na čtveřici lidí, kteří se shlukli poblíž. Už ležíš, a tak ti kamennou ruku přiloží k tělu a pečlivě ji přikryje dekou. Nosiči se opět chopí svého údělu a ty v sobě musíš potlačit orogenii, protože když jsi teď při vědomí, snaží se na každé zhoupnutí reagovat jako na otřes. A sotva se nosítka dají do pohybu, vpluje ti do výhledu Tonkíina hlava. „Hele, to bude v pohodě. Mě nesnáší spousta lidí."

To tě ani v nejmenším neuklidní. Zároveň tě štve, že tě to tak zasáhlo a že to na tobě ostatní poznají. Bývala jsi taková necita.

Najednou ti ale dojde, proč už nejsi.

„Nassun," vyhrkneš.

„Co?"

„Nassun. Vím, kde je, Tonkí." Zkusíš zvednout pravačku a chytit Tonkí za ruku a ramenem se ti rozlije nepříjemný pocit, jako by se někde vznášelo. Zazvoní ti v uších. Nebolí to, ale v duchu si vynadáš, žes na to zapomněla. „Musím ji najít."

Tonkí střelí očima po nosičích a pak směrem, kam odešla Ykka. „Nemluv tak nahlas."

„Cože?" Ykka přece moc dobře ví, že chceš najít svou dceru. Byla to v podstatě první věc, cos jí řekla.

„Nebo klidně pokračuj, jestli chceš, aby tě nechali ležet u týhle rezavý cesty."

To už tě umlčí, tedy společně s neustálou snahou potlačovat orogenii. Á. Až tak je Ykka naštvaná.

Pořád padá popel a nakonec ti úplně zakryje výhled, nemáš totiž sílu shrnovat si ho z brýlí. Pohltí tě šedá tma, a protože se tvé tělo potřebuje dát dohromady, zase usneš. Když se potom probudíš, je to proto, že tě položili na zem a do kříže tě tlačí nějaký kámen, větvička nebo něco takového. Smeteš si z obličeje popel a s námahou se zvedneš na loket. Je to snazší než posledně, nicméně na nic dalšího už sílu nenajdeš.

Je noc. Několik tuctů lidí rozbíjí tábor na jakési skále uprostřed zvláštního řídkého lesa. Tu skálu si pamatuješ z orogenního bádání po okolí Kastrimy a to ti pomůže si ujasnit, kde se nacházíte: na kousku čerstvého tektonického výzdvihu zhruba dvě stě šedesát kilometrů severně od kastrimské geody. To ti

prozradí, že z Kastrimy jste vyrazili před několika dny, velká skupina totiž dokáže putovat pouze omezenou rychlostí — a jestli jdete na sever, můžete mít namířeno jedině na jedno místo. Do Rennanisu. Všichni se museli nějak dozvědět, že je prázdný a obyvatelný. Nebo v to možná jenom doufají a žádná jiná naděje jim nezbývá. No, aspoň tím bys je mohla potěšit… kdyby tě poslouchali.

Lidé kolem tebe chystají ohniště, rožně, latríny. Na pár místech jim k tomu svítí hromádky rozbitých kastrimských krystalů — to ráda vidíš, znamená to, že přežilo dost orogénů. Na některé činnosti nejsou Kastrimané zvyklí, takže je neprovádějí úplně efektivně, ale vesměs všechno probíhá spořádaně. Vychází najevo, jakou je výhodou, že má Kastrima víc než dost členů, kteří znají život na cestách. Nosiči tě ovšem nechali tam, kde tě složili, a jestli má někdo v plánu rozdělat oheň nebo přinést jídlo tobě, zatím po něm není ani vidu, ani slechu. Zahlédneš Lernu, dřepí u skupinky lidí, co taky leží, ale má napilno. Aha, jistě — po vpádu rennaniských vojáků do geody máte určitě spoustu raněných.

No, oheň nepotřebuješ a hlad nemáš, takže tě ta všeobecná lhostejnost zatím netrápí, jedině po emoční stránce. Mrzí tě, že nemáš svůj pohotovak. Vláčela ses s ním přes půl Tišiny, mělas v něm staré prsteny z Opory, dokonce jsi ho i zachránila před shořením, když se ti v bytě proměňoval kamenožravec. Na světě toho nezbylo moc, na čem by ti záleželo, ale ten vak už pro tebe měl určitou citovou hodnotu.

No, všichni něco ztratili.

Najednou vedle sebe učítíš tíhu hory. Navzdory všemu se ti po tváři roztáhne úsměv. „Říkala jsem si, kdy se ukážeš."

Stojí nad tebou Hoa. Jeho vzhled tě zase rozhodí: vypadá teď jako dospělý muž středně velké postavy, a ne jako malé dítě;

jako socha z žilkovaného černého mramoru, ne jako člověk s bílou pletí. Pořád v něm ale vidíš tutéž osobu, téhož Hou jako během uplynulého roku — má stejný tvar obličeje, stejné děsivé ledobílé oči, působí stejným nepopsatelně zvláštním dojmem, sálá z něj stejná číhavá rozmarnost. Co se změnilo, že už ti nepřipadá tak cizí, on, kamenožravec? U něj došlo ke změnám pouze povrchovým. U tebe se změnilo všechno.

„Jak ti je?" zeptá se.

„Líp." Pootočíš se, abys na něj lépe viděla, stojí to však jisté úsilí. Zkamenělá paže ti neustále připomíná vaši nepsanou dohodu. „To tys jim řekl o Rennanisu?"

„Ano. A vedu je tam."

„Ty?"

„Do té míry, do jaké mi Ykka naslouchá. Myslím, že jí kamenožravci vyhovují spíš jako tichá hrozba než jako aktivní spojenci."

Tomu se musíš znaveně zasmát. Ale stejně… „A ty jsi spojenec, Hoo?"

„Jejich ne. Ovšem i to je Ycce jasné."

Ano. To bude nejspíš ten důvod, proč jsi pořád mezi živými. Hoa jim bude pomáhat, jedině pokud Ykka dohlédne na to, abys byla v bezpečí a měla co do žaludku. Zase jste na cestě a všude platí starý rezavý něco za něco. Spol jste sice zachránili, už to ale není opravdové společenství jako v Kastrimě, pouze skupina podobně smýšlejících poutníků spolupracujících na přežití. Možná se ve skutečný spol zase promění časem, až získá domov, který bude potřeba bránit, nicméně teď chápeš, proč je Ykka tak dopálená. Přišla o něco krásného a zdravého.

Nuže… Sjedeš očima po svém těle. O tobě už se nedá říct, že bys byla zdravá, ale to zdravé, co ti zůstalo, může zesílit —

brzo budeš schopná vydat se za Nassun. Ale pěkně popořádku. „Tak jdeme na to?“

Hoa chvíli mlčí. „Určitě?“

„Takhle mi ta ruka k ničemu není.“

Ozve se slaboučký zvuk. Kámen drhnoucí o kámen, pomalu a nesmiřitelně. Na zpola proměněném rameni ti spočine velmi těžká dlaň. Je to sice tíha, ovšem i tak máš dojem, že na poměry kamenožravců je to jemný dotyk. Hoa dává pozor.

„Ale jinde,“ řekne a s tím tě stáhne do země.

Trvá to jen okamžik. V zemi s tebou Hoa vždycky putuje rychle, nejspíš proto, že čím déle by to trvalo, tím hůř by se ti dýchalo… a o to těžší by bylo se z toho nezbláznit. Tentokrát je to sotva co víc než rozmazaný pohyb, mžiknutí temnoty, závan půdy bohatější než kyselý popel. Pak už ležíš někde na skále — pravděpodobně na té, kde táboří zbytek Kastrimy, jen kousek stranou. Nikde nevidíš ohně; jediné osvětlení poskytuje rudý odraz Trhliny na hustých mracích. Oči si rychle přivyknou, ale není toho moc k vidění, pouze skály a stín nedalekých stromů. A obrys lidské postavy. Dřepí teď vedle tebe.

Tvou kamennou ruku drží jemně, skoro až uctivě. Ať chceš, nebo ne, vnímáš vážnost té chvíle. A proč by taky neměla být vážná? Je to oběť, kterou si vyžádaly obelisky. Tímhle kusem těla musíš splatit krvavý dluh za svou dceru.

„Není to, jak si myslíš,“ pronese Hoa a tobě proběhne hlavou, že ti čte myšlenky. Spíš jde ale o to, že je starý jako samy hory a umí ti číst ve tváři. „Vidíš, co jsme ztratili, taky jsme však něco získali. Není to tak ošklivé, jak to vypadá.“

Zdá se, že se ti chystá sníst ruku. To ti nevadí, ale chtěla bys tomu rozumět. „Tak o co tady běží? Proč…?“ Zavrtíš hlavou, ani nevíš, jak se vlastně zeptat. Možná nezáleží na tom proč. Možná to nemůžeš pochopit. Možná ti to není souzeno.

„Není to pro mě potrava. Abychom žili, potřebujeme pouze život."

Druhá půlka sdělení ti nedává smysl, a tak se zaměříš na tu první. „Když to není potrava, tak co…?"

Hoa se opět pomalu pohne. Tohle kamenožravci nedělají často. Pohyb zdůrazňuje jejich podivnou podstatu. Jsou tak podobní lidem, a přitom se tolik liší. Bylo by to snazší, kdyby byli ještě odlišnější. Když se takhle hýbou, vidíš v nich, čím kdysi byli, a vnímáš to jako hrozbu a varování pro všechno, co je v tobě lidské.

Ale stejně… Vidíš, co jsme ztratili, taky jsme však něco získali.

Jednou rukou tě drží pod loktem a druhou ti zlehka podpírá popraskanou zaťatou pěst. Zvedá ti paži, pomalu, pomaličku. Takhle tě z toho nebolí rameno. Jakmile má tvou ruku na půl cesty k obličeji, začne svou dlaň přesouvat zpod loktu k nadloktí. Jeho kámen potichu škrábe o tvůj. Vůbec to necítíš, ovšem i tak ti to připadá překvapivě smyslné.

Potom si přitáhne tvou pěst ke rtům. Ty se ani nehnou a z hrudi se ozve: „Bojíš se?"

Dlouho nad tím přemýšlíš. Měla by ses bát? Ale… „Ne."

„Dobře. Dělám to pro tebe, Essun. Všechno. Věříš mi?"

Nejdřív nevíš. Z náhlého popudu zvedneš zdravou ruku a pohladíš ho jemnými prsty po tvrdé, studené, leštěné tváři. Jak je černý, není ve tmě moc vidět, ale najdeš palcem obočí a pak jím sjedeš po nose, nyní už dospělém a delším. Jednou ti Hoa řekl, že se navzdory svému zvláštnímu tělu považuje za člověka. Opožděně ti dojde, že ses ho taky rozhodla brát jako člověka. Tím se z toho stává něco jiného než prosté krmení. Netušíš sice co, ale… máš pocit, jako bys mu předávala dar.

„Ano. Věřím ti."

Hoa otevře ústa. Zeširoka, dokořán, víc, než by dokázal jakýkoli člověk. Jednou sis říkala, jestli nemá ústa příliš malá — teď se mu do nich vejde celá pěst. A jaké má zuby! Malé, pravidelné a diamantově čiré, v rudém večerním světle se mu krásně lesknou. A za nimi není nic než tma.

Zavřeš oči.

▪▪

Byla protivná. Je zkrátka stará, řekl mi jeden z jejích potomků. Ona prohlásila, že je to jen stresem z toho, jak se snaží varovat lidi, ale nikoho nezajímá, že se blíží těžké časy. Nebyla to protivnost, byla to výsada, kterou jí zajistil její věk — nemusela už s nikým jednat v rukavičkách.

Začala slovy: „V tomhle příběhu nevystupuje žádný padouch." Seděly jsme pod zahradní kopulí. Trvala na tom, že to musí být kopule. Sylští skeptici stále tvrdí, že nemáme jediný důkaz, že se její předpovědi vyplní, zatím se však nikdy nezmýlila a patří k Sylu víc než oni, takže… Pila jistu, jako by chtěla dokázat pravdu chemikáliemi.

„Nedá se ukázat na jediné zlo, na jedinou chvíli, kdy se všechno zlomilo," řekla potom. „Nejdřív to bylo špatné a pak strašné a pak lepší a pak zase špatné a takhle pořád dokola, protože to nikdo nezastavil. Tenhle koloběh se dá… upravit. To dobré se dá prodloužit, to špatné předpovědět a zkrátit. Občas jde něčemu strašnému zabránit tím, že se smíříme s něčím prostě jen špatným. Už jsem nad lidmi zlomila hůl, nebudu se vám snažit v ničem bránit. Jenom svým dětem jsem vštěpovala, že nesmějí zapomenout a že se musejí učit a umět přežít… dokud ten koloběh konečně někdo nezastaví jednou provždy."

Nechápala jsem to. „Mluvíš o zášlehu?“ Kvůli tomu jsem za ní nakonec přišla. Za sto let, předpověděla před padesáti lety. Na čem jiném záleží?

Jenom se usmála.

— *Přepis rozhovoru, přeloženého ze Stavitele obelisků C, nalezeného na Tapitské plošině v rozvalinách č. 723 Šinašem Zlepšovatelem Dibarsem. Datace neznámá, autor přepisu neznámý. Spekulace: první učenkyně? Osobní: Bastře, měl bys to tu vidět. Všude poklady z hloubi dějin, většinou tak zašlé, že už nejdou rozluštit, ale i tak… Kéž bys tu byl.*

2

Nassun, celá bez sebe

Nassun stojí nad otcovým tělem, dá-li se tak nazvat rozsypaná hromada rozbitých drahokamů. Mírně se kymácí, točí se jí hlava, notně jí totiž krvácí rameno — kam ji otec bodl. To bodnutí vzešlo z nemožné volby, před kterou ji postavil: buď bude jeho dcerou, nebo orogénou. Nassun odmítla spáchat existenciální sebevraždu. On ji odmítal nechat žít jako orogénu. V onom posledním okamžiku mezi nimi nevládla žádná zášť, byla to jen chvíle chmurně neodvratného násilí.

Kousek stranou od tohoto výjevu stojí Skaffa, Nassunin strážce, a na ostatky Džidži Odolného Džekity hledí se směsicí úžasu a chladného uspokojení. Na druhé straně stojí Ocel, Nassunin kamenožravec. Už ho lze prohlásit za jejího, jelikož za ní přišel, když byla v nouzi — nepřišel sice na pomoc, to v žádném případě, ale i tak pro ni něco má. Nabízí jí to a Nassun konečně dochází, že to potřebuje, a tím něčím je životní cíl. Ten jí nedal ani Skaffa, ovšem to je tím, že ji bezpodmínečně miluje. A ona tu lásku potřebuje, ach, jak ji potřebuje, nicméně v tuto chvíli, která jí dočista zlomila srdce, když je krajně nesoustředěná, touží po něčem… pevnějším.

A získá to. Bude za to bojovat a bude pro to zabíjet, musela to dělat zas a znovu a už je z toho zvyk, a když to půjde dobře,

tak pro to zemře. Koneckonců je dcerou své matky — a smrti se bojí jen ti, kdo věří, že mají budoucnost.

V nezraněné ruce jí hučí skoro metrový, do špičky se zužující krystal. Je tmavě modrý a jemně broušený, u konce mírně deformovaný a má cosi jako jílec. Čas od času se tenhle zvláštní dlouhonůž zamihotá a přejde do průhledného, nehmotného stavu, jako by snad ani nebyl skutečný. Avšak skutečný je velmi — pouze Nassunina pozornost mu brání v tom, aby ji proměnil v pestrobarevný kámen jako jejího otce. Nassun se bojí, co by se mohlo stát, kdyby ze ztráty krve omdlela, a tak by safír opravdu ráda poslala zpátky na oblohu, ať se vrátí k obvyklému tvaru a nesmírným rozměrům — ale nemůže. Ještě ne.

Důvody se nacházejí poblíž ubikací a jsou dva: Umbra a Nida, další strážci z Nalezené Luny. Dívají se na Nassun, a když se ona podívá na ně, propletené stříbrné úponky vznášející se mezi nimi zamžikají. Strážci si nevymění ani slovo, ani pohled, dojde jen k tomu němému spojení, nikdo jiný než Nassun by to nepostřehl. Pod oběma strážci vyrůstají ze země jemná stříbrná vlákna, pronikají jim nohama a uvnitř těla se pak třpytem nervů a žil napojují na kousíčky kovu vetknuté do mozku. Tyhle šlahouny připomínající kořeny byly ve strážcích vždycky, možná je to tedy jen tím, že právě panuje takové napětí, ale Nassun si posléze všimne, jak jsou ty světelné čáry tlusté — mnohem tlustější než ty, které se zemí spojují Skaffu. A konečně jí dojde, co to znamená: Umbra a Nida jsou jen loutky, ovládá je silnější vůle. Nassun se snažila věřit, že je to s nimi lepší, že jsou svými vlastními pány, ovšem teď a tady, když tu stojí se safírem v ruce a u nohou jí leží mrtvý otec… nastala ta nejvhodnější doba k tomu, aby některé věci dozrály.

A tak Nassun vytvoří hluboko v zemi torus, protože ví, že to Umbra a Nida zachytí. Je to lest — nepotřebuje sílu ze země

a hádá, že oni to vědí. I tak ale zareagují; Umbra si uvolní založené ruce a Nida se přestane opírat o zábradlí na verandě a narovná se. Zareaguje i Skaffa, sjede k Nassun očima. Umbra a Nida si toho nevyhnutelně všimnou, ale není zbytí — Nassun v mozku nemá kousek zlýho Země, aby se mohla dorozumívat potají. Kde nepostačuje hmota, musí stačit starost o druhého. Skaffa řekne: „Nidu," a víc Nassun nepotřebuje.

Umbra a Nida se dají do pohybu. Jsou rychlí — tuze rychlí —, stříbrná mřížka jim totiž posiluje kosti a zpevňuje svaly tak, že dokážou víc než obyčejný člověk. S neúprosností bouře se před nimi valí tep negace a okamžitě Nassun umrtví hlavní laloky čítidel, jenže Nassun už útočí. Nikoli fyzicky — v boji se s nimi nemůže měřit a beztak se sotva drží na nohou. Zbyly jí jen vůle a stříbro.

A tak Nassun — s nehybným tělem a prudkou myslí — chňapne po stříbrných vláknech ve vzduchu kolem sebe a uplete z nich hrubou, leč účinnou síť. (Nikdy dřív to nedělala, ale nikdo jí nikdy neřekl, že to nejde.) Částí této sítě obalí Nidu a Umbry si nevšímá, jak jí řekl Skaffa. A vzápětí pochopí, proč chtěl, ať se soustředí jen na jednoho nepřítele. Stříbro, které utkala kolem Nidy, mělo strážkyni polapit, jako když hmyz vlétne do pavučiny. Místo toho Nida klopýtne, zastaví se a pak se zasměje, z rukou se jí vyvalí vlákna čehosi jiného, začnou kolem ní šlehat a síť rozervou. Nida opět vyrazí, ale Nassun — byť je pořád zaražená z toho, s jakou rychlostí a účinností strážkyně zareagovala — vyzvedne ze země kameny a probodne jí chodidla. Nida skoro ani nezpomalí. Hrne se vpřed, láme kamenné bodce a nezastavuje se ani přesto, že jí trčí z nohou. Jednu ruku zatíná jako spár, prsty druhé má natažené, aby jimi mohla seknout jako čepelí. Pořadí, v němž se dostanou k Nassun, určí, jak ji začne trhat na kusy.

To už Nassun zpanikaří. Jen trochu, protože jinak by ztratila vládu nad safírem — ale přece. Vnímá surové, hladové, zmatené ozvuky stříbrných vláken hučících v Nidě, nikdy nic takového nezažila a z nějakého důvodu jí to náhle nažene strach. Neví, co by jí ty zvláštní ozvěny provedly, kdyby se jí Nida nějak dotkla na holém těle. (Ale její matka to ví.) O krok ucouvne a silou vůle přesune safírový dlouhonůž do obranné pozice mezi sebe a Nidu. Zdravou rukou pořád drží jílec, takže to vypadá, jako by zbraň ovládala roztřesenou a přespříliš pomalou paží. Nida se opět zasměje, a to vysokým a potěšeným tónem, obě totiž vidí, že ani safír ji nezastaví. Jako had uhne Nassunině divokému výpadu, napřáhne spár, roztáhne prsty a ožene se Nassun po tváři —

Nassun upustí safír a zaječí, umrtvená čítidla se jí zoufale, bezmocně zatínají —

Všichni strážci ale zapomněli na jejího dalšího strážce.

Ocel se zdánlivě ani nepohne. V jednu chvíli stojí stejně, jako stál posledních pár minut, zády k rozsypanému Džidžovi, tváří se klidně, postoj má uvolněný, dívá se k severnímu obzoru. Vzápětí se ocitne blíž, hned vedle Nassun, přesune se tak rychle, že přemístěný vzduch zostra třeskne. A Nida najednou ztratí setrvačnost a visí ve vzduchu, protože ji pevně drží pod krkem.

Nida zavřeští. Nassun ji celé hodiny slýchala nesouvisle blábolit rozkolísaným hlasem, a snad proto ji považovala za zpěvného ptáka, co jen neškodně štěbetá a švitoří. To zavřeštění ale patří dravci, je to výkřik divokosti, která přechází ve vztek, že se nemůže střemhlav vhrnout na kořist. Zkouší se vyškubnout a riskuje utržení kůže a šlach, ale Ocel ji drží kamenným sevřením. Neunikne.

A pak se něco ozve zezadu a Nassun otočí hlavu. Tři metry od ní se Umbra a Skaffa v souboji zblízka míhají jako šmouhy. Nassun nevidí, jak to probíhá. Oba se pohybují příliš mrštně, útočí rychle a drsně. Ve chvíli, kdy její ucho zpracuje zvuk úderu, už jsou zase v jiné pozici. Nassun ani nepozná, co dělají — ale bojí se, hrozně se o Skaffu bojí. Stříbro v Umbrovi proudí jako řeky, ten zářivý kořen do něj bez ustání vlévá sílu. Skaffovy menší potoky oproti tomu vytvářejí zběsilé řetězy peřejí a přehrad, škubají mu za nervy a svaly, nepředvídatelně se vzněcují a snaží se ho rozptýlit. Z výrazu ve Skaffově tváři Nassun pozná, že je pořád sám sebou a že ho zachraňuje to, jak se pohybuje nevyzpytatelně, strategicky, promyšleně. Ale i tak… Je úžasné, že vůbec dokáže bojovat.

Ukončí to strašlivým způsobem: zarazí Umbrovi ruku pod čelist, až po zápěstí.

Umbra vydá příšerný zvuk, trhne sebou, zastaví se — ale vzápětí se jeho ruka jen mihne a opět vystřelí ke Skaffově hrdlu. Skaffa lapne po dechu — tak rychle, že by se to dalo označit za obyčejný nádech, Nassun v tom však slyší leknutí — a výpad odrazí, Umbra ale nepřestává, byť se mu protočily panenky a pohybuje se trhaně a nemotorně. Vtom to Nassun dojde: Umbra už není doma. Vstoupil do něj někdo jiný a bude ovládat jeho končetiny a reflexy, dokud to důležité spojení potrvá. No ovšem. S dalším nádechem Skaffa mrští Umbrou na zem, vyprostí si ruku a dupne mu na hlavu.

Nassun se na to nemůže dívat. Uslyší křupnutí — to stačí. Slyší, že Umbra sebou i potom škube. Jeho pohyby už jsou slabší, ale neustávají a Nassun zachytí zašustění látky a pochopí, že se Skaffa sklání. Pak zaslechne cosi, co její matka naposledy slyšela před nějakými třiceti lety v Opoře, v jedné malé